

FoU-medlens fördelning 1995/96-2001

1.1.1 FoU-programmet

RAÄ har sedan 1997 ett utarbetat flerårigt FoU-program. Det i dag gällande, ”FoU-program för kulturmiljöområdet 2001-2005”, ersatte det tidigare ”Kulturmiljövårdens forsknings- och utvecklingsinsatser. Riksantikvarieämbetets FoU-program 1997-2000”. Avsikten med dokumentet är att visa på den inriktning av kulturmiljövårdens kunskapsutveckling och kompetensuppbyggnad som RAÄ, som sektorsansvarig myndighet, har identifierat som prioriterade områden ur ett långsiktigt perspektiv.

Då RAÄ hanterar sektorsforskningsmedel och inte har uppgiften att fungera som ett forskningsråd, är relevansbedömning en primär utgångspunkt. Detta innebär att de resultat FoU-arbetet syftar till ska vara efterfrågade och tillämpbara i praktisk verksamhet inom sektorn. Relevans har därför parallellt med kvalitet avgörande betydelse för inriktning och genomförande. Tillämpbarheten innebär också att utvecklingsarbete och fallstudier intar en central roll.

1.1.2 Organisation inom RAÄ

Kunskapsavdelningen är ansvarig avdelning för frågor som rör forskning och utveckling. Dessa samordnas och bereds av en FoU-samordnare, som också utvecklar de administrativa rutinerna kring FoU-processen och följer upp och utvärderar verksamheten. Två sakkunniga i FoU-frågor är anställda vid avdelningen för att arbeta med att vidga och fördjupa kontakterna mellan sektor och forskarvärld.

Projektansökningarnas relevans för kulturmiljöområdet bedöms utifrån gällande FoU-program av egen personal med sakkunskap på området och i en intern beredningsgrupp som består av företrädare för de olika avdelningarna vid RAÄ. Egen personal fungerar också som kontaktpersoner för beviljade projekt med uppgift att löpande följa projekten.

RAÄ har även ett FoU-råd med sex företrädare för forskningen inom ämnesområden av större vikt för kulturmiljövården samt en företrädare vardera för läns- och landsantikvarie- organisationerna. Rådet biträder RAÄ i granskningen av projektansökningarnas vetenskapliga kvalitet och i beredningen av fördelningen av medlen. Rådet fungerar också som ett forum för samråd om

långsiktiga forskningsmål och i myndighetens strävan att identifiera och stödja lämpliga forskningsmiljöer.

1.1.3 Medlens fördelning

RAÄ initierar och genomför forsknings- och utvecklingsprojekt såväl internt inom myndigheten som genom stöd till externa institutioner (se tabell I). Antal projekt och storleken på dessa har kraftigt varierat. Drygt 60 % av de projekt som RAÄ under de senaste sex åren finansierat med FoU-medel har varit externa. Större delen av dessa är projekt som tillkommit genom beställardialog, där RAÄ i samråd med utomstående institutioner formulerat forskningsproblemet. Även i de projekt som utförts internt har flertalet någon form av extern medverkan, antingen i form av inköp av tjänster eller medverkan (t.ex. projektanställning) av forskare.

	1995/96	1997	1998	1999	2000	2001	Totalt 1995/96-2001
Interna projekt	0 %	0 %	3 %	7 %	6 %	5 %	4 %
Interna projekt med extern personal	32 %	25 %	26 %	38 %	41 %	40 %	35 %
Externa projekt	18 %	40 %	31 %	21 %	18 %	29 %	26 %
Beställardialog/ externt upphandlad FoU	50 %	35 %	40 %	33 %	35 %	26 %	35 %
Antal projekt	22	20	35	42	34	42	195

Tabell I. Procentuell fördelning av antalet FoU-projekt 1995/96-2001.

	1995/96	1997	1998	1999	2000	2001	Totalt 1995/96-2001
Interna projekt	0 %	0 %	0 %	4 %	5 %	4 %	2 %
Interna projekt med extern personal	56 %	48 %	57 %	57 %	67 %	57 %	58 %
Externa projekt	5 %	23 %	20 %	17 %	7 %	15 %	14 %
Beställardialog/ externt upphandlad FoU	39 %	29 %	23 %	22 %	21 %	24 %	26 %

Tabell II. Procentuell fördelning av FoU-medlen 1995/96-2001.

Endast en mycket liten del av samtliga projekt under perioden 1995/96-2001 utfördes uteslutande internt inom myndigheten. De vanligaste projektformerna var att RAÄ i samarbete med externa institutioner formulerade forskningsproblemet som sedan utfördes utanför myndigheten, eller att ett projekt initierades av RAÄ och att externa projektdeltagare rekryterades. Inom den senare formen var det endast medarbetare som kom utanför myndigheten som bekostades med FoU-medel, de interna finansierades med myndighetens ordinarie anslagsmedel.

Om man ser till fördelningen av FoU-medel blir bilden något annorlunda (se tabell II). De interna projekten disponerade 60 % av den totala summan under perioden. Endast en bråkdel har dock gått till projekt som bedrivits helt internt inom myndigheten, utan det är de interna projekten med extern medverkan som har erhållit störst stöd. I detta ligger också att det är inom dessa det kostnadskrävande utvecklingsarbetet ligger, huvudsakligen i uppbyggnaden av det digitaliserade Fornminnesregistret samt Bebyggelseregistret.

1.1.4 Samverkan mellan anslag

Sektorsforskningen vid RAÄ finansieras inte enbart över FoU-anslaget. Vi arbetar aktivt för att kombinera anslaget med anslagen 28:27 Bidrag till kulturmiljövård och 28:26 Riksantikvarieämbetet förvaltningskostnader.

Över 28:27-anslaget (femton miljoner till kunskapsuppbyggnad) finansieras t.ex. metodutvecklingsstudier i anslutning till FoU-projekt. Detta är ett sätt att pröva och i sektorn föra ut de perspektiv och metoder som projekten resulterat i.

Som nämnts ovan finansieras det interna deltagandet i FoU-projekten huvudsakligen via 28:26-anslaget. På det anslaget ligger även lönekostnaderna för FoU-samordnaren och de båda sakkunniga inom Kunskapsavdelningen, som aktivt arbetar med att vidga, utveckla och fördjupa kontakterna med sektor och forskarvärld. På förvaltningsanslaget ligger även kostnaderna för intern personal från andra avdelningar som deltar i beredningsarbetet av ansökningarna och som fungerar som kontaktpersoner för beviljade projekt.

1.1.5 Sammanfattning

Det är RAÄ:s bedömning att vi har en omfattande samverkan med andra institutioner och myndigheter på FoU-området, och att det externa inflytandet är väl tillgodosett. Genom att en överväldigande majoritet av FoU-projekten har helt eller delvis extern medverkan skapas en bra miljö för att influera och förankra FoU-arbetet inom kulturmiljösektorn.

Behov finns dock av att vidga kretsen av samarbetspartners och medfinansiärer för att kunna utforska nya kunskapsfält. Detta är en pågående process, och något de sakkunnigas arbete till stor del går ut på. Under 2002 kommer bl.a. ett antal seminarier och workshops inom angelägna forskningsfält att organiseras för att utreda kunskapsläget och behoven av framtida forskning samt för bildandet av nya nätverk.

Det kan konstateras att de medel som RAÄ förfogar över genom FoU-anslaget enbart täcker en del av forskningsbehovet, varför en betydande del av förvaltningsanslaget bidrar till att finansiera intern personal, både inom projekt och för hanteringen av FoU-verksamheten.